הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחיזוק ועידוד לימוד התורה

מה לומדים היום

יום שלישי כ"ט אייר תשפ"א | **דף היומי בבלי:** יומא ל | **דף הכולל:** יומא כב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקפ"ח עד סעיף ג'.
מוסר: שם עולם - ושכר אוהבי ה' ' עד 'והנה כל זה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'ועתה הטה אזנך' עד 'וכמו שעשה האלוקים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מפעים: הזמר החסידי שנטש את המיקרופון לנצח | "הגזלן הקדוש" יערוך סיום הש"ס בישיבה של מעלה | כל מה שצריך לדעת לקראת חג השבועות – מדריך הלכתי מעשי | 2145

הסיפור היומי

בשבועות אלו אמור היה "הגזלן הקדוש" לסיים את הש"ס, אבל את הסיום הזה הוא כבר יחגוג בישיבה של מעלה...

סיפור מדהים שסיפרה אלמנתו של הרב שמעון מטלון ז"ל, שנספה באסון הנורא בהילולת הרשב"י במירון

יעקב א. לוסטיגמן

באחת הפעמים בהם נסע הרב שמעון מטלון ז"ל, שנספה באסון הנורא בהילולת הרשב"י במירון, יחד עם רעייתו שתיבלחט"א, הוא העלה לרכבו טרמפיסט תושב ביתר, אותו הכיר מהכולל בו למד בשעות הערב. "כולל הגזלנים הקדושים" מדובר בכולל של חסידי ברסלב העובדים לפרנסתם, שמתרכזים בשעות הערב בבית המדרש 'כולל חצות', ביוזמת הרב אברהם ליפשיץ, ולומדים בהתלהבות ובהתמדה, כל אחד לפי יכולותיו ובהתאם לזמן שהצליח להקדיש ללימוד התורה.

הכינוי של הקודש לקוח מתוך דבריו של הרה"ק רבי נחמן מברסלב, שאמר שהיצר הרע הוא גזלן, ונוהג תמיד לגזול עוד קצת ועוד קצת מהקדושה ויראת השמים של האדם. לכן אנחנו צריכים להחזיר לו ולנהוג עמו באותה הדרך, אמר רבי נחמן, לגזול כמה דקות ללימוד התורה, ועוד כמה דקות. כך פירש רבי נחמן גם את הגמרא האומר "קבעת עתים לתורה", שהלשון 'קביעה' נופלת גם על לשון גזילה כמו שאפשר לראות בכמה מקומות, ולכן "קבעת עיתים לתורה", המשמעות היא "גזלת עיתים לתורה".

על בסיס הרעיון הזה נקרא שמו של כולל הערב "כולל הגזלנים הקדושים", ובו היה הרב מטלון נוהג ללמוד מדי ערב, ולהרעיף טללי תחיה על נפשות שאר הלומדים, כשהוא בכח השמחה המתפרצת מתוכו, ויראת השמים המופלגת שלו, היה 'מדליק' את השטח ומכניס רוח חיים במקום. ואכן היה רבי שמעון 'גזלן' גדול. הוא עבד כמלמד תינוקות לפרנסתו, אבל לא החמיץ הזדמנויות ללמוד ולעסוק בתורה. בשבועות אלו הוא אמור היה לסיים את הש"ס, ולמעשה למד כמעט את כל הש"ס. ההתרגשות שלו היתה גדולה מאוד לקראת הסיום הגדול, ולמגינת לב נראה שאת הסיום הזה הוא חוגג בישיבה של מעלה.

בכל אופן, באותה נסיעה לקח הרב מטלון את הטרמפיסט עד ליעד אליו ביקש להגיע בביתר. רגע לפני שירד, ביקש האיש לומר כמה מילים לגב' מטלון תחי'. "אני רוצה שתדעי שאני אדם שעובד קשה מאוד לפרנסתי", הוא אמר, "אני חוזר הביתה אחרי יום עבודה שבור ורצוץ, אין לי כח לכלום, לא כח נפשי ולא

כח פיזי. אני ממרגיש כמו סמרטוט שסחטו ממנו את שארית כוחותיו. אפילו ללכת לבית הכנסת לתפילת ערבית בציבור אין לי כח.

"אבל אני לא מוותר אף פעם על הלימוד בכולל 'הגזלנים הקדושים'. על זה לא אוותר בעוד שום הון שבעולם. לא משנה כמה אני עייף ומותש, לכולל אני הולך ויהי מה. "ולמה? כי בכולל יש את הרב שמעון מטלון, בעלך, הוא עושה לנו שם כזה 'גישמאק' בלימוד! הוא מכניס כזאת אווירה בחלל בית המדרש. ורק בשביל הארת הפנים שלו אלי כל יום שווה לבוא, זה פשוט ענוג גשמי! לא רק רוחני, גם גשמי! אני מרגיש שהלימוד בכולל לצדו של בעלך נותן לי כח! זה משפיע עלי לטובה למשך כל היום שלמחרת ואני פשוט לא יכול לוותר על זה.

"אז תדעי, גברת מטלון, שכשאת שולחת את בעלך ללמוד בכולל, את זוכה לא רק בשכר הלימוד שלו, אלא גם בשכרם של עוד כמה וכמה אנשים שמגיעים ללמוד רק בזכותו, ושבלעדיו לא היו פותחים ספר כל היום כולו. אשרייך ואשרי חלקך".

בעניינא דיומא - שבועות

הכנות לסעודת החג, הפרדת מוצרי חלב, קישוט הבית, שינה בערב החג...

כאן תמצאו את כל המידע הדרוש לכם, על מנת להתכונן לחג השבועות בצורה הטובה ביותר

הרב יצחק יעקב פוקס שליט"א

בחסדי ד' הולך ומסתיים המניין שאנו מונים בין פסח לעצרת, ושוב נתייצב למרגלות הר סיני, כל העם יחדיו, ונאמר, כאיש אחד בלב אחד - "כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע" ויתקיים בנו שוב: "היום הזה נהיית לעם" כדברי הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות: "כל עיקרן של ישראל אינה אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וכו' וזו סיבת גאולת מצרים - "תעבדון את האלוקים על ההר ההוא". וכבר כתב רבנו סעדיה גאון: "אין אומתנו אומה - אלא בתורותיה".

אשיחה ואהמה, מהרהורי הלב מל"ג בעומר בואכה עצרת תשפ"א

חסד עשה עימנו בוראנו, אב הרחמים, כי הגיע חג מתן תורת עולמים, כי "לולי תורתך שעשועי, אז אבדתי בעניי" "ואין לנו שיור רק התורה הזאת" מלבבות כולנו פורצת זעקה: "מי ייתן ראשי מים ועיני מקור דמעה, ואבכה יומם וליל, את חללי בת עמי " - בעוונותינו הרבים, ביום "הוד שבהוד" - ל"ג בעומר תשפ"א, לא תמו, השנה, תלמידי רבי עקיבא מלמות.... ובמערת צורים אשר במירון, שם רבי שמעון - אדוננו בר יוחאי, באותה השעה שעלתה האבוקה, עלו עמה עוד מ"ה נרות ד' - נשמת אדם, והייתה נשמתם חבוקה ודבוקה, עולה טהורה בסערה השמיימה, וידום עם שלם, דומע, ולבו זועק: "על מ"ה עשה ד' ככה לנו...? ואיש לרעהו שואל ומבקש "מ"ה נאמר ומ"ה נדבר....? אנחנו, "נחפשה דרכינו ונחקרה, ונשובה עד ד'", והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו, "ברוך גוזר ומקיים" - גם כשחלילה, גוזר עלינו גזרה, הוא "מקיים אותנו, שנעמוד בגזרותיו.

לימדונו חז"ל: "דומה מיתת צדיקים כשריפת בית אלוקינו"..... ומשחרב בית המקדש, אין לו לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה. בדפים שלפניכם, דבר ד' - זו הלכה, קובץ הלכות ומנהגי חג השבועות הבעל"ט, והוא יאמר לצרותנו די, אם בחוקותיו נלך ומצוותיו נשמור ונקיים, לעילוי נשמות הקדושים ולרפואת כל הפצועים, ולעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

מצוות חג השבועות

המעיין ברמב"ם ובשולחן ערוך, מתפלא למצוא, שבזמן הזה, אין מצוות מיוחדות לחג השבועות, ואין אלא סימן קצר בשולחן ערוך, או"ח תצ"ד: "סדר תפלת חג השבועות", ותו לא !? בזמן שהיה בית המקדש, הקריבו שני הלחם מן התבואה החדשה ולאחר החג התחיל זמן הבאת הביכורים שנמשך מלאחר עצרת (שבועות) ועד החג (סוכות), אך בשונה מפסח וסוכות, אין לנו מצוות לקיימן, כיום???

בארו המפרשים: ברגל זה, זכינו לקבל מתנה שאין לה שיעור ולא גבול - תורה ומצוות, פרד"ס התורה וכל מה שעתיד תלמיד לחדש וכו' ואי אפשר לבטא ולצמצם מתנה כה ענקית במצווה מסוימת, ועל כן, אין גם בתורתנו, ציון יום מסוים בו נתנה תורה, ורק הלכה כחכמים בברייתא בשבת פ"ח כי בו' בסיון ניתנה תורה, כלשון בעל "עקידת יצחק" פרשת אמור, שער ס"ז: "לפי שזיכרון התורה וקבלתה אינו לזמן מיוחד כשאר המועדים הנזכרים, רק מצוותה בכל יום ובכל עת ובכל שעה, דכתיב: "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך, והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). ואכן, נוסח ברכת התורה "נותן התורה", נותן - הווה נמשך, "שבכל יום יהיו כחדשים בעיניכם, כאילו קיבלתם אותם היום מסיני".

הלכות חודש סיון וחג השבועות תשפ"א

[כולל בירור דיני הברכה לכל סוגי עוגות הגבינה]

ערב ראש חודש סיון - יום שלישי כ"ט אייר

נוהגים לערוך סדר "תפילת יום כפור קטן", זמן מנחה גדולה - 1:10 רשאים לאמרו אף ביחידות (מ"ב תקס"ה, י"ג), וידלגו על אמירת י"ג מידות של רחמים, אלא אם כן, יודעים לאומרם בניגון הטעמים - כקורא בתורה (מ"ב תקפ"א, ד ותקס"ה, י"ב). השומע אפילו בטלפון, אמירת י"ג מידות מציבור שאומרים כעת - יאמר איתם. ויחיד, ידלג הווידוי הגדול של רבנו ניסים (שו"ת אג"מ או"ח ד, קי"ז שלא נתקן אלא בציבור).

ישנם, אנשי מעשה שנוהגים להתענות במיוחד בערב ראש חודש סיון, וכן נהג החת"ס עם תלמידי ישיבתו, עפ"י הגמ' שבת פ"ז ע"ב "ויחנו" - "מה חנייה בהר סיני בתשובה" ותמיד, ראש חודש "זמן כפרה לכל תולדותם", והמשתדל בעשיית תשובה בערב ראש חודש - יהיה לו ר"ח לכפרה שלימה (משנ"ב תי"ז, ד). והרוצה להתענות, צריך לקבל עליו תענית במנחה שלפניו (ביה"ל תקס"ב ד"ה שרגיל ובא"ח ויקרא, ה). שכח, יכול לקבל עד בין השמשות, ובדיעבד, קיבלו בלילה - מחויבים לקיים הנדר (מג"א ומ"ב שם).

מי שהתענית גורמת לו בטול תורה או לחולשה בקיום מצוות בין אדם למקום או בין אדם לחברו - אל ימעט במלאכת שמים (שו"ע תרע"א, ב). ולכן בדורות האחרונים התקינו שלא להתענות יותר ממה שתקנו חז"ל (אגרת התשובה להתניא ל"ג) אלא להרבות בלימוד תורה ותענית דיבור (מג"א תקע"א, א ומ"ב, ד) ולתת לצדקה (רמ"א תקס"ח, ב ומג"א).

"תפילת אבות על בנים"

כתב השל"ה הקדוש: נהגו להתפלל "תפילת אבות על בנים", [מקורה מיוחס לרבי שבתי סופר, מחבר סידור המדוקדק], "וביותר צריך להתפלל שיהיה לו זרע כשר עד עולם, וכל צרכיהם וזיווגם מד' יצא הדבר, ולבי אומר, ששעת רצון לתפילה זו, בערב ראש חודש סיון, הוא החודש בו נתנה תורה, ואז נקראים בנים לד' אלוקינו, וכדאי לישב בתענית ביום ההוא, הוא ואשתו, ולהתעורר בתשובה, ויתקנו כל ענייני הבית וכו' ויתנו צדקה לעניים הגונים" וכתב המשנה ברורה סי' מ"ו, י: "ותמיד תהיה תפלת האב והאם שגורה בפיהם, להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מדות טובות, ויכוונו מאוד בברכת "אהבה רבה" ו"בברכת התורה" בשעה שאומרים "ונהיה אנחנו וצאצאנו וכו'", וכן כשאומרים ב"ובא לציון" "למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה".

מרן החזון איש זצ"ל כתב ב"קובץ אגרות" א, ע"ד, נוסח תפלה לאם למען בנה, בברכת שומע תפילה: "יהי רצון מלפניך ד' אלוקי ואלוקי אבותי, שתרחם על בני פלוני בן..... [נכדי... ניני.....] ותהפוך את לבו לאהבה וליראה שמך, ולשקוד בתורתך הקדושה, ותסיר מלפניו כל הסיבות המונעות אותו משקידת תורתך הקדושה, ותכין את כל הסיבות המביאות לתורתך הקדושה כי אתה שומע וכו'".

יום רביעי א' סיון - ראש חודש

כאיש אחד בלב אחד

על זה היום נאמר: "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, ביום הזה באו מדבר סיני.... ויחן שם ישראל [לשון יחיד] כנגד ההר" וברש"י: באחד לסיון, חנו כאיש אחד בלב אחד, ונהיו מוכנים לקבל התורה. ובמסכת דרך ארץ זוטא, פרק השלום: "חזקיה אמר, גדול הוא השלום, שבכל המסעות כתיב "וייסעו ויחנו" - נוסעים במחלוקת וחונים במחלוקות, בזמן שבאו לסיני חנו חניה אחת, שנאמר ויחן שם ישראל (שמות י"ט, ב), אמר הקב"ה הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום וכו' הרי אני נותן להם את תורתי"

מיום זה ועד י"ב בחודש ועד בכלל - אין אומרים תחנון, ולא וידוי [בני ספרד-אף לא בקריאת שמע שעל המיטה], ואין אומרים יהי רצון וכו' שלאחר קריאת התורה, ואין מזכירים נשמות ואין מתענים - אפילו לא ב"יאהרצייט" [יום פטירה ר"ל], פרט לחתן ביום חופתו, שמתענה.

יום חמישי ב' סיון "יום המיוחס"

"יום המיוחס" בו נאמר לישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש - אומה המיוחסת לי - ערוך השולחן תצ"ד, ז. שלשת ימי הגבלה: המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל תלה פתק בישיבתו: "קיבלתי ממורי ורבי זצ"ל [הג"ר שמואל חרקובר], כי שלשת ימי הגבלה, הם סגולה, למי שלומד בהם בהתמדה רבה, ממש בלי ביטול תורה וכו' , זוכה להצלחה בעלייה בתורה, כל השנה כולה".

שבת פרשת "במדבר" - ד סיון

הדלקת הנרות: ירושלים - 6:53 במרכז - 7:08 בצפון - 7:03 בדרום - 7:12

הפטרה: "והיה מספר בני ישראל וגו' (הושע ב)

אומרים אב הרחמים וכו' במנחה אין אומרים "צדקתך וגו' " אבות - פרק ו

מוצאי שבת: ירושלים - 8:09 במרכז - 8:12 בצפון - 8:13 ובדרום - 8:10 רבנו תם - 8:46

בני אשכנז - אין אומרים ויהיה נועם וגו' ובני ספרד - אומרים

יום ראשון - ערב חג השבועות - ה בסיון

זהירות מסכנה

בערב חג השבועות, אין לעסוק בבדיקות, בטיפולים ובפעולות הקשורות במערכת הדם שבגוף, ואף לא בערב חג פסח וחג סוכות [שמא נבוא להתעסק בכך בערב שבועות], משום מזיק הנקרא "טבוח", המקטרג, אם לא יקבלו ישראל התורה וח"ו פוגע דרך הדם ר"ל, על כן, אין לעשות בערב חג שבועות בדיקות דם, ואין לבצע ניתוח שאינו דחוף, עקירת שן, טיפול בציפורן חודרנית וכדומה, אלא אם כן יש אפילו ספק פיקוח נפש (רמ"א תס"ח, י ומשנה ברורה, ל"ח).

הכנות לקראת חג השבועות

נרות לכבוד יום טוב

יש המדליקים בכל חג, שני נרות בלבד, ויש שאינם משנים בין יו"ט לבין שבת גם לא בסדר ההדלקה והברכה ולא במספר הנרות שלא ייראה שממעטים בכבוד יום טוב.

נר זיכרון

נוהגים להדליק לפני יום טוב שמזכירים בו נשמות - נר זיכרון לעילוי הנשמות (יזכור), הנערך, בחג השבועות, ונר אחד עולה לכל הנפטרים, ומזכירים בעת ההדלקה שמותיהם (בני אשכנז - עם שם האב. בני ספרד - עם שם האם). יש הנוהגים, שהאיש מדליק נר אחד עבור משפחתו והאישה נר אחד עבור משפחתה.

שכחו להדליק נר זיכרון לפני יום טוב: יכולים להדליק (בהעברת אש) בליל יו"ט - בסמוך לשולחן האכילה (שלא יהא "נר לבטלה", שביו"ט אין להעביר אש, אלא לצורך, מאור, בישול או חימום בלבד.). נזכרו רק ביום, יש להדליק בבית הכנסת, ולקיים: "כבדו ד' באורים". (שו"ע תקי"ד וביאור הלכה שם).

בנוסף, מניחים נר מיוחד להעברת אש להדלקת כירי גז לצורך בישול. אלא א"כ משאירים אש בכיריים שכחו להכין מקור אש: לכתחילה, אין לקחת מנר יזכור, אכן בדיעבד כשאין אש אחרת, מותר. כמו כן, בשעת הצורך, אפשרי להביא אש משכנים, ויש לציין, שביום טוב, מותר בשעת הצורך, להעביר אש, אף מנר או כל אש שהודלקה, חלילה, באיסור, כיון שהאש מתחדשת ללא הרף, וכשלוקחים ממנה, אין נהנים מ"מעשה יום טוב", היינו, ההדלקה הראשונה, "שעמוד ראשון, כבר נסתלק לו".

הערה: עיקר העילוי לנשמת הנפטרים, בנתינת צדקה, לעילוי הנשמה, כנאמר: "כפר לעמך ישראל" - אלו החיים "אשר פדית" - אלו המתים. ויש לתת את הצדקה, מיד למחרת יום טוב (מנהג בעל תרומת הדשן), ויש הנותנים לצדקה כבר בערב יו"ט, ובשעת ה"יזכור" אומרים: "בעבור שנתתי לצדקה בעבורם".

סידור שעון שבת ומכשירים חשמליים

1. יש לכוון את שעות ההדלקה הרצויות ללילה וליום: וכן את המזגנים וכל מכשירי החשמל. שכחו לכוון, ונזכרו ביו"ט, וצריכים ליותר שעות של אור בליל החג, ב"שעון שבת" מכני (לא דיגיטלי), מותר ללחוץ על הלחצנים (לדעת מרן הגרש"ז זצ"ל, אפילו ללא שינוי) כדי שהאור ייכבה או יידלק מאוחר יותר, מפני שאין הלחיצה גורמת לשינוי בפעולת השעון, שלהאריך מצב קיים - שיישאר דולק או שיישאר כבוי ליותר זמן - מותר בין בשבת ובין ביו"ט (שו"ת חלקת יעקב א, נ"ח שש"כ י"ג הערה צ), וכידוע, ביום טוב מותר אף ללחוץ שיידלק מוקדם יותר (גרם הדלקה מותר ביו"ט - ספר שמירת שבת כהלכתה מהדורה חדשה י"ג, אות ל"א).

אבל הקדמת כיבוי - אסורה. שגרם כיבוי בנר עצמו, אסור לדעת השולחן ערוך, כגון הנחת נר דלוק בכוס שחציה מלא מים כדי שתכבה האש בהגיעה למים, ואף שלדעת הרמ"א (תקי"ד, ג) הדבר מותר, ואפילו שלא במקום הפסד (שער הציון שם, ל"א) מכל מקום, להכרעת המשנ"ב הדבר אסור אף לאשכנזים, שיש להחמיר לכתחילה כדעת השולחן ערוך. ולחיצת זיזים של שעון השבת כדי שהאור יכבה מוקדם יותר, במנגנון שעון שבת - כגרם כיבוי בנר עצמו.

אכן, אם כעת האור מכובה, מותר ללחוץ לגרום שלאחר שיידלק, שייכבה מוקדם יותר, ודבר זה מותר אף לדעת השולחן ערוך שאין זה כיבוי בדבר הדלוק. כמו כן, כשכעת דולק ועתיד להיכבות ולהידלק - מותר לכוון כעת, שלאחר שיכבה, יידלק מוקדם יותר.

הערה: פעולה של "גרמא", מותרת על ידי גוי, בתנאי שאינה גורמת לשינוי מידי (שו"ת מנחת יצחק ג, ל"ז).

2. המשתמשים ב"חגז" (שעון לכיבוי הגז), יש לחברו ולכוונו לפני הדלקת הלהבה בכיריים, שלאחר מכן - אסור (גרם כיבוי בנר עצמו, כנ"ל). שכחו לכוונו, ורוצים לכבות הגז, אחרי השימוש ביו"ט, מניחים כלי עם תה, קפה או ביצים על גבי הלהבה, ולאחר הגלישה סוגרים את כפתור הגז כלאחר יד, ויש לאכול או לשתות מן המתבשל.

תנורי אפיה

המשאירים תנור לאפיה או לחימום מאכלים, ישאירו אך ורק תנור שהוא ב"מצב שבת", שאז, אין שום השפעה, לפתיחת וסגירת הדלת, אף לא על הדלקת נורית. תנור שאינו במצב שבת: מותרת פתיחת דלתו והכנסה או הוצאה של מאכלים, אך ורק כשהנורית דולקת, שאז התנור ממילא פועל. שימו לב !! תנור בעל מאוורר "טורבו" המתחיל לפעול עם פתיחת הדלת ומפסיק עם סגירתה - אסור לפתוח את התנור אלא לאחר שהתנור כבה לגמרי !!!

4.תנור חשמלי וכל מכשיר שיש בו דרגות חום, אין לשנות את מצבו בין בשבת ובין ביום טוב, אף לא להגדלת החום ביו"ט לצורך אוכל נפש, שכל שינוי בפיקוד חשמלי - מבעיר, מכבה, בונה וסותר.

הכנות לקראת סעודות החג

שתי סעודות בחג (ערב ויום) יש להכין לפחות 4 "לחם משנה"

יש אופות חלות בצורות מיוחדות לשבועות, ויש המכינות חלות חלביות, בחמאה או חלב, חובה לעשות בהן צורה מיוחדת בקליעה לפני האפייה, שאסור לאפות חלות, לחם, פיתה או בגט, בצורה רגילה, חלביים או בשריים, שמא נבוא חלילה, לידי מכשול באכילתם, עם המין השני (שו"ע יו"ד פ"ט, ז), ואפילו לא, אם הינן רק ב"חזקת חלביות או בשריות" (היינו, בתנור שבתוך 24 שעות היה בו בשר או חלב, אפילו נוקה ! - שהדבר אסור, מחשש למכשול. יש לציין, שאם התנור, כלל לא נוקה - החלות ממש בשריות או חלביות ! והן תקלה ממש, בבית, ויש לערוך

אותן בצורה שונה של הקליעה, מאשר קולעים חלות או לחמניות רגילות [פרווה], ואין די בסימון במדבקה וכדומה.

הערות חשובות בנוגע להכנת המאכלים וחימומם

א. הלשה בצק בשיעור הפרשה בברכה, ובדעתה למלא חלק מהבצק בגבינה וחלקו לחלות (פרווה) - אין שני סוגי העיסות, מצטרפות לשיעור "הפרשת חלה". כשם, שאין מצטרפות זו לזו עיסה מתוקה עם עיסה מלוחה ולא מקמח מלא עם של קמח רגיל, כשחלק מבני הבית מקפידים לאכול דווקא מן העשוי בקמח מלא.

ב. המשתמשות במקצפים [של המיקסר] לבחישת ולהכנת תערובות או קצפת חלבית, במידה והחומרים קרים, ניתן לשטוף מיד היטב, את המקצפים בעזרת ספוגית וסבון כלים במים פושרים - לא רותחים ! ואפשר להשתמש בהם מיד להכנת תערובות לעוגות פרווה (בתנאי שלא עמדו המקצפים בכיור רטוב עם שיירי החלבי, במשך 24 שעות רצופות "כבוש כמבושל") - שמעתי מהגאון רבי י"י פישר זצ"ל.

ג. יש מחממים במהלך חג השבועות על גבי אותה ה"פלטה של שבת" או ה"בלע'ך", מאכלים חלביים וגם בשריים, יש להכין פיסת ניר אלומיניום חתוכה מערב החג, לכיסוי הפלטה מחדש, כמו כן, יש להקפיד שיהיו מאכלי החלבי עטופים היטב והעטיפה נקייה ויבשה מבחוץ, שאין פליטה ובליעה אלא כשמבחוץ רטיבות.

אכילת מאכלי חלב בשבועות

סעודה חלבית - יש לאוכלה, לכתחילה בלילה, כי סעודת היום חשובה יותר (ולגברים עדיף לקיים בה "שמחת יום טוב") ואמנם כמובא בארחות רבנו ח"ב עמ' צ"ח מרן הסטייפלר זצ"ל אכל בלילה חלבי, באומרו שאכילת בשר שמן תפריע ללימוד הלילה. (אף, שיש שהעירו, שפעמים אכילת פשטידות ומיני מאכלי חלב עתירי שומנים וקלוריות, עלולים להכביד יותר על הלימוד, שהרי מצינו, כמה שנרדמו משתייה ואכילת חלבי). ויש אומרים, שמצווה לאכול סעודה עם בשר אף בליל יום טוב (דרכי תשובה יו"ד ט, י"ט).נהגו לאכול מאכלי חלב בשבועות, מכמה טעמים, ויש לדעת, שלגברים חובה לאכול לפחות סעודה אחת בשרית, לקיים מצוות שמחת יום טוב - בבשר ויין. [כלשון הרמב"ם פ"ו מהלכות יום טוב: "והאנשים.... אין שמחה אלא בבשר ואין שמחה אלא ביין" ולדעת הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ויבדלח"ט הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, אין די לעניין זה בבשר עוף, אלא צריך בשר בקר, דומיא דשלמי חגיגה. ואף שהבנות והנשים יכולות לאכול רק חלבי, כיון שכשאוכלים על אותו שולחן צריכים היכר וזהירות זה מזה, עדיף ביום זה לקיים כאיש אחד בלב אחד.

יש לציין, שלפי הטעם שהביא ה"משנה ברורה", בשם גדול אחד, שכשירדו ושבו מהר סיני התברר שאינם יכולים לאכול בכליהם, שאינם כשרים וטבולים, ובשרם לא נשחט ונמלח כדין, ועל כן, נאלצו לאכול מאכלי חלב (שמנת של פעם וכדומה), אם כן, מתאימה הסעודה בבוקר לאחר קריאת מעמד הר סיני, בעת שמקיימים השבים מהתפילה "שובו לכם לאוהלכם". וראה עוד להלן בסעודת יום חג השבועות.

פתיחת מוצרי חלב והפרדתם

יש לפתוח מערב שבועות שקיות חלב, לצאת ידי כל השיטות, שכחו, פותחים לאורך השקית במקום שאין אותיות בסכין או מספריים (כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו) דרך קלקול, ומעבירים החלב לכלי או קנקן.

במקומות ציבוריים, שישנם הרבה שותים מהחלב, דעת מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שאם יוצקים את כל החלב וזורקים מיד את השקית - מותרת הפתיחה אפילו בפינה, פתח יפה, כשם שכבר התיר מרן החזון איש זצ"ל פתיחת שקיקי קפה או סוכר קטנים הנזרקים מיד - אפילו בפינה, בפתח יפה - שזה כקילוף ביצה או תפוז.

יש להפריד זוגות ורביעיות מעדנים וכדומה לפני החג, שיש סוברים שההפרדה בשבת ויו"ט הינה חיתוך לפי מידה, אחד מאבות המלאכות. ויש חולקים, ואם שכחו, יש להפרידם בעזרת סכין או מספריים שלא במקום החריץ אלא בצדו, דרך קלקול (שמעתי מהגאון רבי משה הלברשטם זצ"ל).

הכנת הבגד

לקראת מתן תורה יש ללבוש בגד מכובס ונאה כנאמר: "וכבסו שמלותם", ולמבואר בפוסקים, בגד של יום טוב, ראוי שיהיה נאה יותר מבגד של שבת (שו"ע תקכ"ט, א), ובפרט לבנות והנשים שלמבואר ברמב"ם הלכות יו"ט פרק ו', שמחת יום של האישה והבת בבגדי צבעונים ובתכשיטים "כפי ממונו של הבעל" (או האבא). בעת לבישת בגדי יום טוב, יש לומר בפה: "לכבוד יום טוב" (מקור חיים רס"ב, ב).

קיפולי מפיונים

בשבת ויום טוב אסור קיפול נייר בצורה הנשארת בנייר, משום מלאכת בונה, ומותר לקפל מפיונים רק בקיפול פשוט: כמשולש, או למשוך באמצע ולהכניס לכוס או לגלגל כנרות, שכל אלו, כשמוציאים אותם מן הכוס - חוזרים מיד לצורתם הקודמת, אבל קיפולים מיוחדים (כמניפות וכדומה), יש להכין מערב יום טוב, (שו"ת שבט הלוי ה, לו) ולהניחן מוכנות לשימוש, בקופסה.

קישוט הבית

נהגו לקשט הבית ובית הכנסת בענפי אילנות ופרחים, כיון שבשבועות נידונים על פירות האילן וכדי שנזכור את האילנות, ונבקש עליהם רחמים (מג"א). ורמז נוסף, "והדת ניתנה בשושן" - בשושנים וורדים (חיד"א) והר סיני - ירוק, כולו. אין לקשט בענפים גדולים משום חוקות הגויים (גר"א).

אגרטל ובו פרחים, אינו מוקצה (דעת מרן הגרי"ש אלישיב והגרב"צ אבא שאול זצ"ל) אולם אם יש שם ניצנים שלא נפתחו

(כגון בשושן צחור, ציפורנים, סייפנים [גלדיולות] וכדומה) יש לטלטלו בעדינות (שלא יגיעו המים למקום יותר גבוה) ואם נפל מתוך המים ענף או גבעול שפרחיו טרם נפתחו, אין להחזירו למים - שו"ע של"ו רמ"א ומשנ"ב. יש לציין, שענפים ופרחים התלויים לקישוט על גבי קירות ודלתות, במידה ואינם קשורים בקשר, או מודבקים - אינם מוקצה, ואם נפלו, מותר להחזירם למקומם, בלא קשירה או הדבקה (שו"ת בצל החכמה)

אסור לקבץ מיני פרחים כדי לעשות מהם זר בשבת ויום טוב (אף בלא קשירה) כדי להניחם לנוי (שזירת זר) שיש בזה איסור תיקון מנא ומכה בפטיש (שו"ת אגרות משה ד, ע"ג).

רחיצה וטבילה לכבוד החג

מצווה לרחוץ ולטבול במקווה בכל ערב חג, לפי שחייב אדם לטהר עצמו ברגל, ובפרט בערב חג השבועות, בו טבלו ישראל לקראת מתן תורתנו, ויכוון בשעת הטבילה, שהוא טובל לכבוד הרגל, ולהמשיך עליו קדושת היום בשמחה וטוב לבב, ואף מי שאינו טובל בכל ערב שבת, חייב לטבול בערב הרגל" (מטה אפרים תרכ"ה, י"ב).

שינה בערב חג השבועות

רבים רגילים לישון בערב שבועות אחר הצהרים, כדי שיוכלו ללמוד בערנות בכל הלילה. ומכיוון שלדעת הרבה פוסקים, גם אחרי שינת קבע ביום יש לברך ברכות התורה, אף שנהגו למעשה, שלא לברך, טוב לכוון בברכת "אהבה עולם" בערבית, לצאת ידי ברכות התורה, ומיד לאחר התפילה, לומר פסוקי יברכך וגו' (מ"ב מ"ז, י"ג). ויכוון במפורש שלא לצאת בזה אלא עד עלות השחר (ראה הגהות רע"א על המג"א, י"ב וביה"ל שם, ד"ה פוטרת וכו' ש"היפך כוונה" מועיל).

על דא ועל הא

"בתוך יומיים כבר לא היה לו אולפן", מתאר חברו של ר' שרגא ז"ל. "הוא התפטר מהציוד במהירות לפני שיתחרט. הוא גם קיבל על עצמו שלא להחזיק יותר מיקרופון ביד ולא לעלות על במה"

קולו זימר עריצים: הסיפור האמיתי שמאחורי "הזמר החסידי" שנהרג באסון מירון

לאחר האסון במירון, בין שאר הסיפורים הסקירות והכתבות שהובאו בהרחבה בכלי התקשורת לדמותם של הרוגי האסון ז"ל, סופר גם סיפורו של "הזמר החסידי", הרה"ח ר' שרגא גשטטנר ז"ל. סיפרו על האלבומים שהקליט, השירים ששר, קולו הערב והרגש המתחנן שנשמע בשירתו. כל התיאורים הללו החטיאו לחלוטין את דמותו האמיתית של ר' שרגא ז"ל.

בגיליון המיוחד של 'המבשר' לרגל מלאת השבעה, מביא הרב יעקב לוסטיגמן את הסיפור האמיתי והמיוחד במינו המסתתר מאחורי דמותו של "הזמר החסידי". סיפור שהכותרת ההולמת ביותר עבורו היא - "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", ואין מתאים ממנו לימים אלו, ימי ההכנה לקבלת התורה.

הרה"ח ר' שרגא גשטטנר נולד לפני כ-35 שנים לאביו הרה"ח ר' חיים יבלחט"א, במונטריאול שבקנדה. אמו תחי', הגיעה לשם מבני ברק. היא נכדתו של הרב שרגא סיני שהיה מייסדו ומנהלו של תלמוד התורה המיתולוגי 'יסודי התורה' בתל אביב.

משפחת גשטטנר היא משפחה סקווירית קלאסית. החינוך היה חסידי מובהק, האווירה אווירה של 'ווארמקייט' לכל דבר שבקדושה, ובכל עת מצוא היתה המשפחה אורזת את המטלטלים ומרחיקה נדוד עד לעיירה ניו סקווירא שבמדינת ניו יורק, כדי לחלות את פני הקודש ולהסתופף בצלו של הרבי שליט"א.

בחממה הזאת גדל ר' שרגא, ובבחרותו אף למד בישיבת סקווירא, יחד עם חברו הרב יחזקאל טומבר, שעמו שוחחנו השבוע. הרב טומבר יבלחט"א, מתגורר כיום במונסי, שם התגורר גם הרב שרגא גשטטנר לאחר נישואיו. מעבר לעבודה ששניהם למדו באותה ישיבה, וששנים היו חסידי סקווירא המתגוררים במונסי, היתה להם השקה גם במקום העבודה.

"שנינו עבדנו אצל אותו בוס", מספר לנו ר' יחזקאל, "כל אחד בחברה אחרת ובתום אחר, אבל לשתי החברות יש בעלים אחד, ולכן יצא לי לפגוש אותו רבות גם בעבודה וגם בקהילה".

ר' שרגא, כך מתברר, כלל לא ראה בעצמו זמר. לא בשנים האחרונות. בצעירותו הוא אכן כיוון לשם, לקריירה של זמר מוצלח ובעל שם עולמי, ולאחר נישואיו אכן החל לחתור לכיוון ונחל הצלחה מסחררת. עתיד מזהיר הובטח לו והדרך היתה סלולה בפניו להצלחה. הוא כבר החזיק באולפן הקלטות משלו והיה מבוקש מאוד בחתונות ובשמחות בכל רחבי ארה"ב, לצד הפופולאריות הגדולה שנחלו האלבומים שהקליט ופרסם.

אבל בשלב מסוים הבין ר' שרגא כי הקריירה כמוזיקאי מצליח, באה על חשבון דברים אחרים. חינוך הילדים למשל, העלייה האישית שלו ברוחניות. חוסר היכולת לקבוע עיתים לתורה בצורה מסודרת ועוד.

התובנה הזאת הכתה בו, וגרמה לו לתהות מחדש על הכיוון שאליו צעד עד כה. כפי שהתחנך בבית הוריו, הוא החליט לפנות לדעת תורה, ופנה לדיין דקהילת סקווירא במונטריאול, הגאון רבי יוחנן וואזנר שליט"א, עמו היה לו קשר קרוב, וביקש להתייעץ עמו בעניין.

לאחר התייעצות ממושכת, ולאחר שדן עם הדיין בנושא מכל הזוויות השונות שלו. החליט ר' שרגא לעשות הסבת מקצוע, לוותר באופן מיידי על הקריירה כזמר, ולקבוע מדי יום לפחות שלוש שעות ללימוד התורה.

"בתוך יום יומיים כבר לא היה לו אולפן", מתאר חברו ר' יחזקאל טומבר בשיחה עם 'המבשר'. "הוא פשוט התפטר מהציוד במהירות, לפני שייתחרט על ההחלטה הטובה שהחליט. לא זו בלבד, אלא שהוא גם קיבל על עצמו שלא יחזיק יותר מיקרופון ביד וישיר על במה.

"ר' שרגא ידע שהרצון הזה לשיר לא יעזוב אותו בגלל החלטה של רגע. הוא פחד שהתאווה הזאת תשתלט עליו בהמשך הדרך ולכן גדר את עצמו וגזר על עצמו שלא לעמוד ולשיר בפני קהל, לא בתשלום ולא בחינם, לא באופן מתוכנן ולא באופן ספונטני".

וכך, בלי שום הכנסה או מקצוע אחר ביד, החל ר' שרגא לחפש לעצמו מקום עבודה. במקביל החל להקפיד על לימוד של שלוש שעות ברצף כל יום.

הוא מצא עבודה ועשה חיל בעבודתו. התברר לו, אולי לראשונה, שהוא אומנם מאוד מוכשר במוזיקה, אבל יש לו כישרונות רבים אחרים. במקביל ישב ללמוד כל יום שלוש שעות כפי שקיבל על עצמו, אבל דווקא כאן הוא נתקל בקושי גדול בתחילת הדרך.

"אדם שעובד לפרנסתו ולא רגיל לשבת שעות ללמוד כל יום, זה לא קל פתאום לשבת ככה ליד הגמרא שלוש שעות ביום. אבל שרגי לא נכנע, הוא החליט שהוא לומד דברים קלים, מה שבא לו בקלות, העיקר ללמוד. הוא פתח קיצור שולחן ערוך והתחיל ללמוד, אבל כמה אפשר ללמוד קיצור שולחן ערוך? שעה ביום זה גם הרבה. שלוש שעות ביום כל יום? זה היה לו מאוד קשה.

"והנה הגיעו הימים טובים, ר' שרגא כמו כל בית ישראל התכונן בחיל וברעדה לימים הנוראים ולחג הסוכות. כשהגיעה שמחת תורה ונסענו כולם לרבי, בניו סקווירא, נסע גם שרגי גשטטנר, הוא רקד בהקפות ושמח מאוד עם התורה, אבל באמצע הוא נשבר.

'מה אני שמח עם התורה כשאפילו לשבת ללמוד שלוש שעות ביום קשה ליי?' הוא חשב לעצמו, 'הרי זו בושה! בושה וחרפה!'... כך ייסר את עצמו עד שהחליט שהוא חייב למצוא חברותא ראוי שעמו יוכל ללמוד כמו שצריך בחשק ובהתלהבות, שלוש שעות כל יום.

"אבל מאיפה ימצא חברותא כזה? הוא הרי אינו אברך כולל, מי שלומד כל כך הרבה שעות זה רק תלמידי החכמים החובשים את ספסלי בית המדרש יומם ולילה, ולמה שאחד מהם ירצה ללמוד עם בעל הבית פשוט?

"ר' שרגא פשוט התחיל להתפלל", מתאר חברו ר' יחזקאל את ששמע מפיו, "הוא בכה בדמעות, והתחנן לבורא העולם שיזכה אותו למצוא חברותא ראוי שיאפשר לו להצליח בלימוד.

"כשסיים את תפילתו, יצא מבית המדרש שבו התקיימו ההקפות והריקודים, ופנה ל'היכל התורה' הסמוך, שם יושבים ולומדים באין הפרעה בכל זמן ועת. והנה הוא ראה אברך מתושבי עירנו מונסי, יושב ולומד.

"ר' שרגא לא היסס, הוא ניגש לאברך הזה ושאל אותו אם הוא רוצה ללמוד איתו משהו, כי חשקה נפשו בתורה. האברך היה נבוך, מצד אחד הוא ראה אברך שממש משתוקק ללמוד, אברך שמגיע עם 'ברען' גדול ורוצה פשוט ללמוד. מצד שני, אותו אברך חיכה שם לאחיו שעמו סיכם עוד קודם לכן ללמוד בשעה הזאת.

"הוא אמר לר' שרגא שהוא ממתין לאחיו, אבל עד שאחיו יבוא, אין בעיה, הוא ישמח ללמוד עמו", מספר ר' יחזקאל יבלחט"א. "אני לא יודע מה קרה עם האח של אותו אברך, אם הוא הגיע או לא, אבל מאותו רגע, ר' שרגא והאברך ההוא הפכו לחברותא קבועה, והם למדו יחד כל יום במשך שנים, עד השבוע שעבר...".

הרב טומבר מוסיף כי בכך לא נגמר הסיפור: "ככל שעברו החודשים והשנים, ר' שרגא שקע יותר ויותר בלימוד, הוא ממש אהב ללמוד ומצא את כל החיות שלו מהלימוד. לאט לאט הוא הוסיף עוד סדרים קבועים על השלוש שעות, ובתקופה האחרונה הוא הגיע לקביעות של שש שעות לימוד לפחות כל יום, למרות שהוא היה עובד לפרנסתו! שלוש שעות הוא היה לומד בבוקר, כל יום מהשעה 6:00 עד השעה 9:00 בבוקר. חוץ מזה הוא היה לומד במהלך יום העבודה, היתה לו קביעות, ולאחר מכן בערב, אחרי העבודה היתה לו קביעות נוספת, ובסך הכל היו אלו שש שעות לימוד בימים שבהם עבד. אני לא מדבר על שבתות ויומי דפגרא שבהם לא עבד והיה לומד עוד יותר.

"לכן כשהוא נפטר וכולם דיברו על הזמר שנפטר, זה מאוד צרם לי", אומר החבר. "כי ר' שרגי לא היה זמר. הוא היה אברך תלמיד חכם!".

בעניין זה הוא מוסיף עוד אנקדוטה מעניינת, ששופכת אור על אישיותו המיוחדת של ר' שרגא גשטטנר.

"היה זה בתקופה הקורונה, אצלנו היא עוד לא נגמרה עד היום, אבל בתקופה היותר קשה, כשהכל היה סגור. הבעל הבית שלנו בעבודה חיתן ילד, כמובן שאנחנו העובדים הוזמנו לשמחה, שהתקיימה באופן מצומצם יחסית.

"והנה התברר שאין זמר בחתונה, אולי הזמר נדבק בקורונה אולי הוא פחד לבוא או שמנעו ממנו. כך או כך, לא היה זמר בחתונה, וזה היה מצב מאוד לא נחמד. ניגש אחד החברים לר' שרגא ואמר לו "נו... אתה הרי יודע לשיר... בוא תעמוד על הבמה ותתחיל לשמח את החתן והכלה".

ר' שרגא דחה את ההצעה על הסף: "מה פתאום", הוא אמר, "הרי קיבלתי על עצמי שאני לא שר יותר על במות. עד שהצלחתי

להיחלץ מהעולם ההוא אני לא חוזר לזה פעם נוספת...".

אבל אותו אברך לא עשה לו הנחות: "תחשוב שוב", הוא אמר לר' שרגא. "תחשוב מה הקב"ה רוצה ממך עכשיו! יש כאן חתן וכלה שמתחתנים הערב, יש מצווה לשמח אותם. הזמינו זמר והוא לא הגיע, יש עגמת נפש למחותנים ולכל הנוגעים בדבר ולך יש את הכישרון והיכולת לשמח אותם. אתה רוצה להישאר עם הקבלה שלך שלא לשיר בפני הציבור, אבל תחשוב, הייטב בעיני ה'?".

"ר' שרגא אמר שהוא צריך לחשוב על זה קצת. הוא יצא החוצה, הרהר בנושא בינו לבין עצמו, ולאחר מחשבה חזר ואמר לאותו אברך, "אכן צדקו דבריך... אני חושב שרצון ה' זה שעכשיו כן אעמוד על הבמה ואשמח את החתן והכלה".

"הוא עלה על הבמה, החזיק במיקרופון וחזר לימים הקודמים שלו כהרף עין. שר ורקד, שמח ושימח והיתה חתונה מאוד שמחה.

"ברגע שבו הסתיימו הריקודים, הוא ירד מהבמה. החברים ניגשו להחמיא לו ולהודות לו, אבל הוא פנה אלינו עם דמעות בעיניים והתחנן: "בבקשה אל תחמיאו לי, אל תשבחו אותי. גם ככה אני צריך כוחות נפש גדולים כדי לא ליפול לשם בחזרה. בבקשה מכם, אל תקשו עלי עוד יותר. בואו נשכח מהערב הזה, כאילו הוא לא היה ולא נברא...".

בשבוע שעבר הגיע ר' שרגא לארץ הקודש, כדי לחונן את עפרה ולעלות למירון בל"ג בעומר. אליו התלוו שני אחיו שבאו יחד עמו. לאחר שהשתתף במעמד ההדלקה של כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן, הוליכוהו רגליו למעבר הדמים, וכעבור דקות אחדות הוא כבר לא היה בין החיים.

למגינת לב, נקבר ר' שרגא בהר המנוחות כשמכל משפחתו וחבריו, ליוו אותו רק שני אחיו שהגיעו עמו לארץ. וכך צעדו אחריו מאות אנשים שלא ידעו מי הוא ומה הוא היה, הם שמעו על כך שהוא היה זמר מאוד מוכשר, ורק חבריו שנותרו בארה"ב ידעו שבין רגבי אדמתה של ירושלים עיר הקודש, בהר המנוחות, נטמן יהודי יוצא דופן, שהקריב את כל הרצונות שלו לקדוש ברוך הוא, ומסר את נפשו על לימוד התורה.

ולוואי ונזכה להתחזק ולקחת ממנו מעט צידה לדרך, לוותר על הדברים שנראים לנו חשובים, אבל באמת הם רק מפריעים לנו להגיע אל המטרה שלשמה נולדנו, להיות עבדי ה' באמת ובתמים. ויהיה החיזוק הזה לעילוי נשמתו הטהורה של הרב החסיד הזובח את יצרו רבי שרגא בן רבי חיים גשטטנר, זכותו תגן עלינו.

על דא ועל הא

החיוך הזה שפרוש על פניו של הלומד כשהוא מסיים את הלימוד וסוגר את הגמרא, הוא רגע המבחן האמיתי...

הרהורים לקראת חג מתן תורה | ישראל וייס

לפני זמן מה חגג בני יום הולדת 15. שמחנו בשמחתו וקנינו לו ארנק יפה בצבע עור חום. הארנק היה יקר מאוד, איכותי במיוחד, אבל החלטנו להשקיע הפעם במתנה יקרה ומרשימה מאוד, כי בנינו היקר באמת משקיע מאוד בלימודים וגדל בתורה ב"ה.

הבאנו לו את המתנה, הוא שמח מאוד לקבל אותה, הודה לנו בחום ניגש לחדרו והניח את הארנק בארון.

"למה אתה שם את הארנק בארון?", שאלתי אותו, "למה לא בכיס? ארנקים נועדו שתשים אותם בכיס ותשתמש בהם, לא בשביל שיהיו מונחים בארון".

הוא שם את הארנק בכיס, אבל אחרי יומיים שוב מצאתי אותו בארון.

קצת הצטערתי. מסתבר ששילמתי כסף רב, והנער בכלל לא אוהב את המתנה. חבל שלא שאלתי אותו לפני שקניתי אותה.

"אתה אוהב את המתנה שקנינו לך?", שאלתי אותו, והוא כמו כל ילד מחונך שמכבד את הוריו מיהר להשיב בחיוב: "בטח שכן. זה ארנק מאוד יפה. אני ממש מודה לכם שקניתם אותו!".

"אז למה אתה לא משתמש בו", שאלתי בשנית, והוא התפתל והתחמק וניסה להסביר שהוא שומר אותו לפעם אחרת והזדמנות טובה יותר ועוד ועוד, עד שלבסוף הצלחתי לחלץ מפיו את האמת...

"יש לי כבר ארנק שחור", השיב הנער, "לא כל כך נעים לי לבוא לישיבה עם ארנק בצבע חום... אני חושב שאין בכל הישיבה אפילו בחור אחד עם ארנק חום. לכולם יש שחור".

"טוב שאתה אומר לי", השבתי לו, "בוא נלך לחנות ונחליף את הארנק באחד שחור...". הלכנו, החלפנו והנער השתמש בארנק בשמחה רבה...

אבל למה אני מספר לכם את זה?

כי בן לא יכול לספר לאבא שלו סיפורים. כשאני קונה לילד שלי מתנה, אני יודע אם הוא שמח איתה או שהוא רק מציג כאילו הוא שמח בה.

ומה המדד הכי טוב לראות אם הוא שמח בה או לא? מאוד פשוט, לבדוק אם הוא משתמש בה!

ובכן, הסיפור שסיפרתי לכם עד עכשיו, לא באמת קרה... אבל זה כן משל נפלא על לימוד התורה.

הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה יקרה מפז. התורה הקדושה והיקרה. הוא רוצה לראות אם אנחנו שמחים במתנה או לא, ואנחנו כמובן אומרים לו שכן.

"ונשמח בדברי תלמוד תורתך", אנחנו אומרים כל ערב, "ברוך הוא אלוקינו שנתן לנו תורת אמת", אנחנו אומרים מדי בוקר. בשבועות אנחנו אוכלים מאכלי גבינה וחלב כדי להראות את שמחתנו, בשמחת תורה אנחנו רוקדים עד כלות הכוחות כדי לבטא את אהבתנו לתורה.

אבל המדד האמיתי הוא מאוד מאוד ברור: כמה אנחנו משתמשים בה. האם אנחנו מוציאים אותה, את הגמרא, כל יום מהארון ולומדים בה? כשאנחנו כבר מוציאים גמרא ולומדים בה, אנחנו עושים את זה בשמחה? בחשק? בהתלהבות? בהנאה?

או שאנחנו מוציאים גמרא כי אין ברירה, ואוי ואבוי לנו אם לא נלמד כל יום לפחות קצת...

החיוך הזה שפרוש על פניו של הלומד כשהוא מסיים את הלימוד וסוגר את הגמרא, הוא רגע המבחן האמיתי. האם זה חיוך של הקלה, שסוף סוף אפשר כבר לסגור חלילה את הגמרא כי כבר מילאנו את חובתנו היומית של קביעת עיתים, או שזה חיוך של סיפוק, הנאה וגעגוע, חיוך של קורת רוח משעה של לימוד שמילאה אותנו בחיות ובעיקר השאירה בנו טעם של עוד...

מי שזכה להינות מהלימוד זכה, ומי שלא זכה, צריך לבדוק למה הוא לא זכה. מה לא תקין בצורה שבה הוא לומד. עליו לליך אצל חכם ולשאול, במה טעיתי, איפה נכשלתי למה אני לא נהנה מהלימוד, אולי תעזרו לי ללמוד בצורה הנכונה שתשמח את לבי ותאפשר לי להראות לאבי שבשמים שאני באמת ובתמים שמח ומאושר במתנה היקרה שהוא נתן לי: בתורה הקדושה.

חינוך

הסוד הגדול לילדים טובים ומוצלחים ועל התפילות למענם לא רק בערב ר"ח סיון

הרה"ח רבי יוסף ברגר שליט"א עם מאמר מיוחד על חינוך הילדים

מהו הסוד הגדול?

סיפר הגאון הרב חזקיהו מישקובסקי שליט"א שאמר לו אחד מגדולי הדור, ששנים רבות הוא מתבונן ורואה דבר פלא: שהרבה פעמים ילד שלא למד כל כך טוב בצעירותו - באיזה שלב בחיים נהיה אצלו מהפך לטובה שמתחיל להצליח מאד בלימוד עד שמגיע לדרגות גבוהות. ולעומת זאת, ישנם ילדים שלמדו טוב מאוד בצעירותם ובאיזה שלב בחיים נהיה מהפך אצלם לרעה. והוא לא ידע במה לתלות את זה. לאחר הרבה שנים של התבוננות ומחשבה הוא הבין תירוץ לענין הזה. והוא: "כשהאמא מדליקה נרות בערב שבת, על מי היא מתפללת? על מי היא בוכה? האם על הילד המוצלח?! האם על הילד שעושה לה נחת רוח?! לא ולא! היא בוכה על הילד שיש לה צער גדול ממנו, על הילד שבכלל לא הולך לו, וכן האבא - האם הוא מתפלל על הילד המבריק?! לא ולא! אלא על הילד שהוא קשה הבנה. וכך אותו ילד גדל, 'והיה כעץ שתול על פלגי מים' - על פלגי מים של דמעות. על פלגי מים של תפילות..."

ללמדך כוחה של תפילת ההורים על הבנים מהי: הסוד הגדול בבנים טובים הוא: תפילה! וכשמתפללים להקב"ה ושופכים לב כמים שיצליח הבן בתורה ושיגדל ביראת שמים ובמידות טובות, נענים!

אך מטבע הדברים, נוטים להשקיע במי שזועק לעזרה, במסכן ובחלש, אולם מי שזורם ומצליח, גורם לנו להרגיש כאילו הכל איתו בסדר, ומאחלים אנו: הלוואי שהטוב הזה רק ימשיך. בתפילות אנו בדרך כלל בוכים ומתפללים על הנחשלים, על אלו הנמצאים בסיכון, ופעמים רבות איננו מתפללים על הטובים והמיוחדים, מתוך חשיבה שאיתם, ברוך השם, הכל בסדר. ושוכחים שגם הטובים צריכים את תשומת ליבנו וגם הם זקוקים לתפילותינו, ואל לנו לשכוח שגם להם יש יצר הרע שעמו הם מתמודדים וגם להם יש קשיים...

על כן צריכים לדעת - סיים הרב מישקובסקי את דבריו בשם אחד מגדולי הדור - כי עיקר ההצלחה בחינוך הבנים תלויה במידת התפילות ששופכים ההורים מעומק ליבם בדמעות שליש!

להרטיב את העיניים בדמעות למען הצלחת הילדים!

וכך אמר הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע: "כי אפילו אדם שהשיא כבר את בניו, לא יחסיר תפילה אחת עם דמעות להצלחת הבנים. ומי שאינו מרטיב עיניו בדמעות חמות ג' פעמים ביום, איני מבין איך יכול לראות נחת והצלחה מבניו..."

ומסופר על מרן ה"חזון איש" זי"ע כשהיה מדבר בלימוד עם בחור והיה רואה שהוא יודע ללמוד, היה מתבטא שרואים שהיתה לו אמא שידעה להתפלל בהדלקת נרות שבת - כי אין כמו תפילה של אבא ודמעה של אמא לקידום ולהצלחה של ילד. החזון איש תלה את כל הצלחת הילד רק בזה!

כתב ה"פלא יועץ": "וישפוך נפשו לפני השם שיהיו בניו בעלי תורה, שלימים במידות ובדעות"... ועוד כתב: "האיש אשר ישקוד

לשפוך שיחה ותחנונים ידבר מידי יום יום, שתפילתו עושה פרות, ובפרט אם מתפלל על חפצי שמים או לשם שמים"...

כתב ה"חיי אדם" (מובא במשנה ברורה סימן קכ"ב ס"ק ח): "נכון וראוי לכל אדם להתפלל בכל יום ביחוד על צרכיו ופרנסתו, ושלא ימוש התורה מפיו וזרעו וזרע זרעו, ושיהיו כל יוצאי חלציו עובדי השם באמת, ושלא ימצא חס ושלום פסול בזרעו, וכל מה שיודע בליבו שצריך לו. ואם אינו יודע לדבר צחות בלשון הקודש, יאמרנה אף בלשון שיודע, רק שיהיה מקירות לבו"...

העצה הטובה ביותר לבנים טובים!

מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א רגיל לומר למבקשי ברכה או עצות לחינוך הילדים ליראת שמים: "אין כל עצה המועילה לזה, פרט לתפילות רבות. צריכים להקדיש זמן ולהתפלל להצלחתם, ורק כך הם יצליחו"!

וסיפר הרב הגאון ר' אריה משה מילט שליט"א, שכשהביא לגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א את אחד מספריו שמדבר על סגולות לזכות לילדים טובים, אמר לו הרב שהסגולה הכי גדולה והכי טובה היא להתפלל על הילדים...

ובספר "בני בנימין" מובא: "סיפר הרב סימן טוב שליט"א, רבה של יהדות אפגניסטן, שהיה אצל הגה"ק בעל ה"קהילות יעקב" הסטייפלר זצ"ל כמה חודשים לפני שנפטר ושאל אותו מה צריך לעשות כדי שהילדים יהיו צדיקים וילכו בדרך התורה? ענה לו הסטייפלר זצוק"ל, שהוא עד עכשיו מתפלל ומוריד דמעות שחיימק'ה שלו (הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א יצא בן תורה. וזה היה כמה חודשים לפני שנפטר הסטייפלר זצ"ל, שאז כבר היה רבי חיים קניבסקי שליט"א אדם גדול, ומפורסם בגאונותו ושקידתו העצומה, ובכל זאת לא הפסיק אביו הצדיק להתפלל עליו!!! ואם הסטייפלר הצדיק התפלל על בנו שחינכו וגידלו במו ידיו, ולמדו ביחד במשך שנים רבות, ובכל זאת לא הפסיק להתפלל עליו שיהיה בן תורה, מה נגיד אנחנו??? גם בן שהוא בעצמו כבר סבא - הוא עדיין בן שלך ויש להמשיך להתפלל עליו. ולכן עלינו להתפלל על ילדינו, ולבכות ולהוריד כנהר דמעה שיצאו בני תורה אמיתיים יראי שמים וגדולים בתורה.

התפילה והדמעות חובה קדושה של ההורים והמלמדים!

המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל בספרו "זריעה ובנין בחינוך" כותב: "בראש ובראשונה, מהיום הראשון ועוד קודם לכן, יש חובה של ההורים להתפלל עבור ילדיהם. ראיה לדבר מענינו של כהן גדול. כידוע מי שהרג נפש בשוגג, דינו שיגלה לעיר מקלט, וישאר שם עד מות הכהן הגדול. לכאורה, מה הקשר בין חייו של הכהן הגדול לבין דינו של הרוצח בשוגג? אלא למדונו חז"ל בגמרא שיש כאן בחינה של עונש לכהן הגדול, כיון שהיה עליו להתפלל על בני דורו (שלא ייצחו ולא ירצחו). אם נרצח מישהו, הגם שבשוגג, סימן הוא שהכהן הגדול לא התפלל מספיק, ובזה הוא קשור לענייננו של הרוצח, "וישב בה עד מות הכהן הגדול". בתורה לא מוצאים דין שהכהן הגדול צריך להתפלל, ולא מוצאים תפילה כזו בסדר התפילות של הכהן הגדול ביום הכיפורים בקודש הקדשים או בצאתו משם. אבל הענין הזה ברור ומובן מאליו, זו הנחת יסוד פשוטה, שהאחריות של הכהן הגדול הוא להתפלל על בני דורו. מדוע? כי הוא הכהן הגדול, מופקד על בני הדור. ומזה נוכל ללמוד בנין-אב, שכל מי שמופקד על אחרים חייב להתפלל בעבורם. רב צריך להתפלל על בני קהילתו, כך זה גם לגבי ר"מ על בני ישיבתו, וכן מנהל ת"ת על התלמידים, וכיו"ב, ובודאי יש חובה כזו על הורים, לגבי ילדיהם"!

מוסיף וכותב הרב וולבה זצ"ל: "ברור לי באופן אישי, שאם הגעתי למשהו בתורה, זה בזכות תפילותיה של אימי. שמתי לב שהיתה מתפללת עלי אפילו עשר פעמים ביום"!...

לעולם איננו יכולים לומר שהתפללנו כבר מספיק עבור הילדים, ואי אפשר לקצוב גבול לתפילות שעלינו להתפלל. גם אין נוסח שתקנו לנו חז"ל לתפילה כזו. ישנה רק האפשרות להתפלל מעומק הלב, וכך כל אחד צריך לעשות, בנוסחו האישי. כל אחד יעשה נוסח לעצמו, בהתאם לצורך העומד בפניו באותו זמן.

סיים הרב וולבה - עניינה של תפילה על הבנים וחינוכם היא כל כך חשובה, עד שיש מקום לחשוב שהתפילה היא העיקר החשוב ביותר בכל החינוך! זו תהיה אשליה לחשוב שהחינוך והגידול של הילדים להיות גדולים בתורה ויראת שמים ומצוינים במידות היא בידנו שלנו. הדבר תלוי בהקדוש ברוך הוא! אמנם הילדים הופקדו בידנו, ואנחנו צריכים לעשות את כל המוטל עלינו, אבל צריך תפילה רבה לפני הקדוש ברוך הוא על הפיקדון שלו שהפקיד בידינו.

לשפוך דמעות כמים להקב"ה על בנים טובים!

בתנא דבי אליהו רבא (פרק יח) מובא: מעשה בכהן אחד שהיה יראת שמים בסתר, וכל מעשיו הטובים שהיה עושה היה עושה בסתר. והיה לו עשרה בנים מאשה אחת שישה זכרים וארבע נקבות. ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומבקש רחמים ומלחך לשונו עפר כדי שלא יבוא אחד מהן לידי עבירה ולידי דבר מכוער. ואמרו, לא יצתה אותה שנה ולא שנית ולא שלישית עד שבא עזרא והעלה הקב"ה על ידו את ישראל מבבל ואותו הכהן עמהם. ולא נכנס הכהן ההוא לעולמו עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ומבני בניו עד חמישים שנה. ואח"כ נכנס אותו הכהן לבית עולמו, ועליו הכתוב אומר: בטח בה' ועשה טוב (תהילים לז-ג).

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א מביא בספרו "טיב הקהילה": "הכרתי יהודי זקן אחד בירושלים שהיה עולה חדש ממרוקו, וכל בניו ראשי ישיבות ומרביצי תורה. ולאחר שהפצרתי בו שיגלה לי איך הוא זכה לכך, ענה לי שהוא מוריד דמעות כמים ומתחנן ומתפלל בכל עת על כל ילד וילד שיהיה גדול בתורה, ועד היום ממש שכל ילדי כבר מחתנים את ילדיהם, ממשיך אני כל העת להתפלל עליהם ועל הצלחתם, ובעיקר על הצלחת תורתם

שיעשו חיל ויגדלו בתורה - זה כל הסוד של הצלחת הילדים שלי!" סיים הזקן המופלא את סיפורו. לאחר זמן רב מצאתי בספר חסידים מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל כל היום שיהיו בניו טובים וצדיקים, ונולדו לו בנים שנהיו גדולי הדור...

כמו כן, שאלו את הגאון רבי רפאל טולידנו זצ"ל, באיזה זכות זכה שצאצאיו כולם גדולי תורה, בו בזמן שרבים מיהודי מרוקו כשבאו לארץ ישראל לאחר קום המדינה, ירדו מדרך התורה והמצוות. והשיב, שילכו לארון הבגדים ויראו בתוכו את התשובה. ולהפתעתם ראו בתוכו דלי מלא מים, וכששאלוהו לפשר הדבר, אמר להם שכאשר היה קם לומר תיקון חצות בכל לילה על גלות השכינה, היה מוריד דמעות על גלות החינוך של עם ישראל שירד פלאים, והיה מוריד דמעות שליש על זרעו, שימשיכו ללכת בדרך השם וכו', והקדוש ברוך הוא לא מקפח שכר בריה, וזיכני בחיים חיותי לראות זרעי, פרחי כהונה גדולה". כזה ראה וקדש!

פעם אחת, בערב יום הכיפורים, נכנס אחד להרה"ק בעל "ערוגת הבושם" זי"ע להתברך מפיו, ומסר לו מעות פדיון נפש. ושאל אותו בעל "ערוגת הבושם": "במה אברכך?" והשיב: "תברכני שיהיו לי בנים טובים". השיב לו הרבי: "מה אתה חושב, כי בזה שאתה נותן לי עשרים קראנען (סכום הגון בימים ההם) ואני אברך אותך, בזה יהיו לך בנים טובים? לזכות לבנים טובים צריכים להתגלגל על האדמה ולכבוש פניו בקרקע ולהוריד כנחל דמעה בתפילה ובתחנונים לפני הקדוש ברוך הוא שיזכהו לזה"!

פעם אחת באה אשה להרה"ק רבי צבי הירש מזידטשוב זי"ע, וביקשה ממנו שיברך אותה שיהיו לה בנים צדיקים כמותו. ענה לה הרבי: "אני יכול לברך אותך, אך זה לא תלוי רק בברכה, רק אתן לך עצה איך לזכות לבנים צדיקים". וסיפר לה שאמו קמה כל לילה בחצות ואמרה תהילים עד הבוקר. היא הזילה הרבה דמעות, והכניסה הדמעות לתוך כוס. בבוקר כשבנה קם, רחצה לו את הפנים עם מי הדמעות שהיו בכוס...

הרה"ק רבי ישראל מוולודניק זי"ע היה מספר: אני הוא פרי תפילותיה של אמי ע"ה. אמא היתה מתפללת ובוכה בדמעות שליש בכל ערב שבת אחר הדלקת הנרות שתזכה לילדים צדיקים עובדי השם. פעם התגברו דמעותיה כאשר גחנה מעל הנרות, עד שכיבו את אחד הנרות שהדליקה, אך המשיכה לבכות ולהתפלל ולשפוך שיחה לפני ה' בתמימות עד שהנר נדלק שוב מאליו...

באחת ההזדמנויות סיפר הרה"ק רבי ישראל מוולודניק זי"ע כי בהיותו כבן ארבע נפטר עליו אביו, ואמו גדלתו לבדה עד שהיה כבן עשר, ואז נפלה למשכב. בראותה כי ימיה ספורים, קראה אליה את בנה למיטת חוליה וביקשה ממנו שיגיש לה "ספר"...

המשיך הרבי וסיפר - ידעתי שאמי אינה קוראת אותיות (היא היתה אשה פשוטה), לפיכך התפלאתי על בקשתה ושאלתי אותה איזה ספר להביא לה. "יהיה איזה ספר שיהיה" השיבה האם, ובנה הגיש לה כרך גדול של הרי"ף, "לקחה אמי את הרי"ף בידיה, ואמרה: "הייליגע אותיות! בעטס דעם אויבערשטען דאס מיין ישראל בער זאל זיין איין ערליכער איד"... ("אותיות קדושות! חלו נא את פני הבורא יתברך שבני ישראל בער יגדל ליהודי ירא שמים"...) - שהרי ידעה שהיא לא תוכל עוד לגדלו ולחנכו, ורבה דאגתה לאחריתו...

הרה"ק בעל ה"דברי חיים" מצאנז זי"ע שיבח פעם את ה"כתב סופר" בפני אביו הגדול, מרן ה"חתם סופר" זי"ע. הוריד ה"חתם סופר" את כובע הרבנות הגדול שחבש מעל ראשו ואמר: "אם לא שהייתי ממלא את כל הכובע הזה בדמעות, כדי שאצליח בחינוך, איך הייתי זוכה בכל זה?..."

כך שגם אם האבא הוא גדול הדור, עליו לשפוך דמעות כמים כדי לזכות בבנים תלמידי חכמים.

וכבר אמרו צדיקים על מה שאמר דוד המלך ע"ה בתהלים (לט): "שמעה תפילתי השם ושוועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש" - אם יש כאן דמעות, בוודאי אל תחרש, כי "שערי דמעות לא ננעלו".

להקים קופת חיסכון עבור חינוך הילדים!

בספר "ילדים מוצלחים" להגה"צ רבי שלום ארוש שליט"א מובא צרור עובדות ומעשיות על גודל וחשיבות תפילות ההורים על בנים. וכותב שם הרב הנ"ל עובדא שהיתה עמו:

"שבת אחת הייתי באומן בציון הק' של הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע, ושמעתי אברך אחד שאומר את התהלים בניגון מאד מעורר. אמנם אני עסקתי בעניינים שלי, אבל התהלים שלו מאד משך לי את הלב. אחר כך הוא ניגש אלי ואמר לי: 'יש לי הכרת הטוב גדולה מאד אליך', והוא סיפר לי שלפני אחת עשרה שנים, עוד לפני שהיו לו ילדים, הוא שמע דיסק שלי שבו אני אומר שההורים צריכים לפתוח קופת חיסכון לילדים ולהניח בה כמה שיותר ספרי תהלים ותפילות ובקשות. וקופת החיסכון הזו תגרום לשמירה מיוחדת על הילדים, תתן להם חשק ורצון בעבודת השם, רצון להצליח בעבודת השם וכד'. וכשלפני עשר שנים נולד לו בנו הראשון הוא התחיל לקיים זאת בפשיטות ובתמימות. ומאז ועד היום הוא אומר כל שבת את כל ספר התהלים לזכות הילדים, וכל יום הוא אומר פרקי תהלים נוספים על ילדיו ומוסיף תפילות אישיות משלו על כך. והוא סיפר לי שהוא מתפלל שמזמורי התהלים יעטפו את הילדים וישמרו עליהם מכל רע. ובאמת הוא רואה שלמרות שיש בסביבת ילדיו דברים שליליים ומקולקלים, הילדים שלו שמורים ולא נדבק בהם שום דבר רע, ויותר מזה - יש להם משיכה מיוחדת לקדושה, לדוגמה הבן שלו כבר בגיל שבע סיים כמה מסכתות, והילד השני הוא תלמיד מצטיין, והוא סיפר לי עוד דברים מיוחדים על ילדיו"...

סיכום הדברים: הורים יקרים! חייבים לפתוח קופת חיסכון לילדים ולהניח בה כמה שיותר תפילות ובקשות וספרי תהלים ודמעות, שילוו את הילדים וישמרו עליהם ויעוררו אותם ללכת בדרך השם יתברך תמיד.

הורים יקרים! אנא, פתחו את קופת החיסכון העיקרית לילדיכם שיהיו בה אוצרות שימלאו את כל משאלות ליבכם

להצלחת הילדים ברוחניות ובגשמיות. שימו בקופה זו יום יום עוד תפילה ועוד תפילה, ופרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול שיעמוד לזכות הילדים.

נאמר בתהלים "כרום זלות לבני אדם" (תהילים יב) הגמ' ברכות ו:) שואלת: מה פירוש הפסוק הזה? עונה הגמרא שהפסוק מדבר על דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם, ופירש רש"י שם: כגון תפילה שעולה למעלה!

רש"י הק' מגלה לנו שהתפילה עומדת ברומו של עולם. וזה אחד הדברים הנשגבים ביותר שצריכים חיזוק תמידי, כמו שנאמר בגמרא (ברכות לב:) : תנו רבנן, ארבעה דברים צריכים חיזוק ואלו הן - תורה ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ... תפילה מנין? שנאמר (תהלים כז): "קוה אל השם חזק ויאמץ לבך וקוה אל השם"... ופירש רש"י: צריכין חיזוק - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כוחו....

David Cohen Flash90

על דא ועל הא

האם ניצולי האסון במירון צריכים לברך 'שעשה לי נס במקום הזה'?

תשובה מעניינת מהג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א, לגבי ההמונים שהיו במירון וניצלו מהאסון הנורא בו פרחו מ"ה נפשות מישראל

יעקב א. לוסטיגמן

שאלה הלכתית מעניינת ואקטואלית במיוחד הגיעה בימים האחרונים לשולחנו של הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א, רב ומו"ץ בבית שמש, בעקבות האסון הנורא במירון, בו נקפדו חייהם של 45 יהודים יראים ושלמים, בהם תינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא, בחורי חמד מסולאים בפז, ואברכי משי ההוגים בתורת ה' יומם וליל.

השאלה נוגעת להלכות ברכת 'שעשה לי נס במקום הזה', והשואלים שהיו ברחבת 'תולדות אהרן' בזמן האסון, וחלקם אפילו שהו ב'מדרגות המוות', ומבקשים לדעת אם עליהם לברך 'שעשה לי נס' בכל פעם שיגיעו לשם, ואולי גם בניהם אחריהם יצטרכו לברך 'שעשה לאבותי נס במקום הזה'...

בתשובה לשאלה מביא הגרש"י שטיצברג בראש ובראשונה את דברי השולחן ערוך המחלק בין נס שנעשה כדרך הטבע, שעליו מברכים ברכת 'הגומל' בלבד, פעם אחת לאחר הנס, ויותר לא מברכים 'שעשה לי נס', לבין נס שנעשה שלא כדרך הטבע, באופן פלאי ובלתי טבעי, שעליו מברכים גם ברכת 'שעשה לי נס' בכל פעם שעוברים במקום.

בהמשך התשובה מפלפל הרב שליט"א בעניין ההגדרה של נס שלא כדרך הטבע, ומצטט מתושבתו של מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל בעניין שכותב שלא צריך מממש באופן על טבעי, אלא כל שזה פלא גדול שניצל, כמו מי ששהה בבניין שקרס וכל יושבי הבניין נהרגו רח"ל, ורק אחד מהם ניצול, בוודאי שזה נס גמור וצריך לברך.

הרב מבקש לחלק בין העומדים במעבר הצפוף שניצלו לכאורה בדרך הטבע, והמונים ניצלו ואין זה פלא מדוע ניצלו, לבין אלו שנפלו ושכבו זה על גבי זה, שמשם הרוב יצאו למיתה ל"ע, ולכן השוכבים יצטרכו לברך 'שעשה לי נס' והעומדים בקרבת המקום יברכו 'הגומל' בלבד, פעם אחת ודיים.

אבל בהמשך מפריך הרב את הטענה וכותב "אלא ששמעתי עדות מאדם שהיה שם, ואף איבד הכרתו עד שהוצרך להחייאה, שכל זה אירע לו כשהיה מעומד, וכך שמע עוד מפי השמועה, שהרבה שנפטרו היו במצב עמידה. אלא שעיקר הכוונה היא לחלק, האם הגיע למקום של איבוד הנשימה, או שאחרים איבדו נשימתם באותו מקום שעמד שם".

במסקנת הדברים פוסק הרב שטיצברג להלכה שמי שהיה במצב של סכנה ברורה, מחמת איבוד נשימה וכדו', צריך לברך 'שעשה לי נס'. אבל אם רק הרגיש דוחק, [ואפילו אם נחבל בידיו או ברגליו], כל שלא היה בתוך מצב של סכנה, אינו מברך ברכת 'שעשה לי נס במקום הזה'.

עברה חצי שעה, והרב לא חוזר. סבלנותו של הבחור פקעה, הוא קם ממקומו ופנה לצאת מהמשרד לחפש את הרב, אך הדלת הנעולה מנעה בעדו. עכשיו הבין איזו מתנה הכין לו הרב ליום נישואיו...

"תואר כלה מאוד נתעלה בקבלת תורה"...

הגאון רבי ציון לוי זצ"ל, רבה הראשי של פנמה, למרות אישיותו הלבבית והחייכנית, הרי כשראה לנכון לנהוג בתקיפות כדי לשמור על חומות הדת, עמד כחומה בצורה. בתחילת דרכו, לא פעם אף היה בסכנת חיים כשעמד על דעתו דעת-תורה, שלא להתכופף לגחמותיהם ולרצונותיהם של כמה מאנשי קהילתו שהיו אנשים אלימים מאד.

אחת הפעמים היתה, עת בנו של אחד מנשיאי הקהילה החליט להתחתן עם גויה רח"ל. רבי ציון, רב הקהילה, לא יכול היה לשאת זאת שבקהילתו יהיו נישואי תערובת. כמה שניסה לדבר עם הבן ועם אביו לא הצליח, ודבריו נפלו על אזניים אטומות.

יום החתונה הגיע... רבי ציון יושב מכונס במשרדו, ולפתע אורו עיניו, רעיון נועז עלה בליבו והוא החליט לבצעו. תוך כמה דקות יצר קשר עם החתן וביקש ממנו לבוא אליו בהקדם האפשרי.

"מה הדחיפות?" - שואל החתן.

"יש לי בשבילך מתנה מיוחדת לרגל יום נישואיך, ואתה חייב לקבלה קודם החתונה. אני במשרד, תבוא לקחת" - סיים הרב ציון.

"בסדר, אבוא עוד שעה!". הטלפון נותק, והרב ציון נשאר להמתין לחתן במשרדו.

לאחר כמה דקות נשמעו נקישות על הדלת. החתן נכנס ואמר - "לא יכולתי להתאפק באתי לראות את המתנה".

"טוב שבאת!" - אמר הרב. "קודם נשתה כוס קפה ונדבר, ואחר כך המתנה..." לאחר כמה דקות פנה הרב לבחור ואמר לו - "תוכל להשאיל לי את הפלאפון שלך לכמה דקות?"

"בודאי!" - ענה הבחור. הרב יצא מהמשרד, נעל את הדלת מבחוץ והלך לדרכו...

ובינתיים החתן מחכה לשובו של הרב. עשר דקות, עשרים דקות, חצי שעה, והרב לא חוזר. סבלנותו פקעה, הוא קם ממקומו ופנה לצאת מהמשרד לחפש את הרב, אך הדלת הנעולה מנעה בעדו.

עכשיו הבין איזו מתנה הכין לו הרב ליום נישואיו... 'אני כלוא בחדר' - הדהדה המחשבה במוחו. הוא רץ אל מכשיר הטלפון וניסה להתקשר, אך גילה לאכזבתו שגם על כך חשב הרב... הטלפון נותק מבעוד מועד. הוא ניסה לצעוק ולדפוק על הדלת, אך מיקום המשרד היה באיזור שומם, כך שלא נשארה לו ברירה אלא לחכות לרב שישוב.

בשעת לילה מאוחרת הגיע הרב למשרד, פתח את הדלת ואמר לו: "עכשיו אתה יכול ללכת!"... הוא רץ כאחוז טירוף אל אולם החתונות, שם ראה את אחרון האורחים יוצא, ואת משפחת הכלה זועמת. איך שראוהו מתקרב מרחוק, התנפלו עליו בחירופים וגידופים - "יהודי מלוכלך, איפה נעלמת? הרסת לנו את כל השמחה!" גם הכלה היתה בין אותם המגדפים והמחרפים. הוא הסתלק מהמקום בבושת פנים, ונשבע לנקום ברב...

באותו לילה ישן רבי ציון לוי טוב. הוא ידע שזכה להציל עוד יהודי מנישואי תערובת, ידיעה זו גרמה לו אושר רב, אך לא לאורך זמן. כשיצא בבוקר לבית הכנסת הרגיש שעוקבים אחריו. הוא הסתובב לאחור וראה את הבחור החתן עם אקדח ביד. הוא ידע שסופו קרב...

הוא עצר וחיכה לבחור שיתקרב, ואז פתח את חולצתו ואמר לו - "אתה יכול להרוג אותי! הנה, כאן הלב שלי. אבל תדע לך, שאני כרב הקהילה כאן, לא רק שאיני מתחרט על מה שעשיתי לך, אלא אני גם שמח! כי אני נתתי לך את המתנה הגדולה ביותר ביום שהיה אמור להיות יום חתונתך, והיא, האפשרות שלא לנתק את הקשר ליהדות" - סיים בהתרגשות.

מול עוז רוח שכזה, גם החתן הכעוס לא יכול היה לעמוד. הוא הסתובב והלך.

לימים סיפר החתן - שבינתיים כבר התקרב לרבי ציון ונשא יהודיה כשרה - "הדבר היחיד שגרם לי שלא להרוג את הרב, היתה מחשבה שעלתה במוחי באותו הרגע ברחוב כשנפגשתי עם הרב: 'אם הרב מוכן למות רק בשביל שלא אתחתן עם גויה, סימן שהדבר חמור ביותר, וטוב שהרב הציל אותי מכך!'".

(דורש טוב, הובא בגיליון 'שבת אורה')

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

על דא ועל הא

מבחנים שבועיים על חפץ חיים ואהבת חסד

בעקבות ההתעוררות העצומה שהחלה בל"ג בעומר תשפ"א לתיקון חטא שנאת חינם ולשה"ר ע"י לימוד יומי בספר "חפץ חיים" (בבחינת "סור מרע") ולהתחזקות במצות אהבת ישראל ע"י לימוד יומי בספר "אהבת חסד" (בבחינת "עשה טוב") עם תחילת המחזור בא' סיון בלימוד היומי בספרים אלו, יוצאים אגודת "נוצרי לשון" ומבחני "לדעת" במבצע ענק של מבחנים שבועיים בשיטה אמריקאית דרך הטלפון 0737-289663.

ניתן לענות תשובות מיום רביעי בשעה 13:30 עד מוצאי שב"ק בשעה 1:00. ניתן להרשם ולעשות את המבחנים דרך המייל A0527692282@gmail.com

כמו כן ניתן עדיין להצטרף למבצע חלוקה בחינם לבתי הספר היסודיים של הספרים "גם אני נוצר לשוני" והקומיקס "אני ולשוני" וכן ספרי "נצור לשונך" ו"קיצור חפץ חיים". וכן חלוקת ספרי "אהבת חסד" לסמינרים. המעוניינים יפנו לטל' 0527172627.

אנו מודים לעשרות המשפחות אשר קיבלו על עצמם לזכות את הרבים ע"י חלוקת ספרי "אהבת חסד" וספרי הילדים של שמירת הלשון למקבלים על עצמם ללמוד עם ילדיהם. לשמיעת המוקדים ברחבי הארץ וכן משפחות נוספות המעוניינות להוות מוקד חלוקה יפנו לטל' 053-3105891 או 054-8427181.

בברכת התורה אגודת "נוצרי לשון" ומבחני "לדעת"

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

דיבור לשון הרע וציפיה לגאולה - הם תרתי דסתרי

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

היום מתחילים במחזור הלימוד השלישי לשנה זו בספר 'חפץ חיים'. בתחילת ההקדמה לספר מרחיב ה'חפץ חיים' בכך, שעוונות עם ישראל הם הסיבה היחידה לכך שהגאולה מתעכבת, ואין הסיבה כי אם מצדנו, שבעוונותינו הרבים אין אנו מניחים לו שישרה שכינתו בינינו. ובהמשך מבאר, כי הסיבה העיקרית היא חטא הלשון, שכן הוא היה הסיבה העיקרית לגלות.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים, כי חז"ל כבר רמזו לנו זאת במה שאמרו "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאילו נחרב בימיו", וביאר ה'חפץ חיים' בספרו שמירת הלשון (ח"ב פ"ז) בשם הראשונים, שהטעם בזה פשוט, שאותם העוונות שגרמו אז להחריבו, בכוחם לגרום עתה שלא יבנה.

והוסיף (שם) שאם כן בוודאי מן האמת והצדק מחויבין אנו להתחזק בכל כוחנו לתקן חטא זה של לשון הרע שבעבורו נחרב בית המקדש, כדי שנזכה לבניינו. ובוודאי שאם היתה רשות לכל אחד לתת מכספו לבנין בית המקדש, כמה רב חפצו היה בזה, והיום שאין אפשרות זו, כל מה שנצרך הוא כי ישמור פיו ולשונו ובזה יעזור בגופו לבנין בית המקדש. עוד הביא שם מדברי הזוהר הקדוש, שעל ידי בית כנסת אחד שיהיו שומרים את מידת השלום, כמו שצריך, יכולים לזכות לביאת המשיח.

וכבר יצא מפי קדשו של החפץ חיים בזה"ל: "מי שמדבר לשון הרע, הרי מוכח שאינו מצפה ומחכה לביאת משיח צדקנו, שאם היה מצפה ומחכה איך היה מדבר לשון הרע, שזה העיקר הגדול המעכב את הגאולה, והרי הם שני דברים הסותרים זה את זה" (הגרא"ג זקס בשם אביו הגרמ"מ זקס חתנו של הח"ח ששמע מפי קדשו של הח"ח, מאיר עיני ישראל ח"ב).

מה טעמו של טעם השלשלת?

יומא דף לא

קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו

בפרשת הקרבנות המובאים בפרשת צו כתוב בפסוק "ויגש את פר החטאת וגו' וישחט" (ויקרא ח יד-טו), המתבונן בטעמי המקרא בפסוקים אלו, ישים את ליבו לשינוי מעניין: על המילה "וישחט" בפסוק שלפנינו, יש טעם "רביעי". בהמשך, לגבי איל העולה (בפסוק יט), על המילה "וישחט" יש "אתנחתא". ואילו לגבי האיל השני (בפסוק כג), שאף לגבי ונאמר "וישחט", יש את הטעם הנדיר "שלשלת". למה רק באיל השני יש "שלשלת", ולא בפר ובאיל הראשון?

זאת ועוד: לכאורה טעם זה כאן הוא תמוה, שהרי צריך לשחוט בלי שהייה, ואיל וטעם "שלשלת" הוא ארוך ומתמשך? וכך מוכיחים הדברים. שהרי שלוש פעמים מצאנו בתורה, בספר בראשית, את הטעם "שלשלת":

בפרשת וירא (יט טז), לגבי לוט, נאמר "ויתמהמה", ושם ברור שהטעם שלשלת בא לומר שהוא התמהמה מאוד.

הפעם השניה היא בפרשת חיי שרה (כד יב), לגבי אליעזר עבד אברהם: "ויאמר ה' א־לוקי אברהם הקרה נא לפני וגו' "- על המילה "ויאמר" יש שלשלת, ואף שם הכוונה מובנת: אליעזר אמר זאת במתינות ובדביקות.

הפעם השלישית היא בפרשת וישב (לט ז-ח), כאשר אשת פוטיפר ניסתה להחטיא את יוסף. ושם, על המילה "וימאן", יש שלשלת - לרמז שיוסף נלחם עם עצמו ומיאן לדבריה. [וכן נרמז כאן שיוסף לא רצה לנתק את שלשלת הדורות. - עיין "מנחם ציון" לרמב"צ זקס פרשת וישב].

אולם השלשלת במילה "וישחט" כאן בפסוק, לכאורה אין לה מובן?

ביאור נפלא בזה, כתב הגאון רבי יעקב רוזנטל זצ"ל בעל "משנת יעקב" (שחיטה פ"א ה"ט): מצינו במשנה (יומא לא:) לגבי עבודות יום הכיפורים, שהביאו לכהן הגדול את התמיד, קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו, ו"קרצו" כוונתו לרוב שנים, וכפי שמבאר רש"י (יומא טו.): "קרצו - חתכו, חתך בו הכשר שחיטה ברוב שנים ולא כולן, לפי שצריך הוא עצמו למהר וליטול למזרק ולקבל הדם, שכל עבודת יום הכיפורים אינה כשרה אלא בו".

מעתה, אף כאן, בשבעת ימי המילואים, הצטווה משה לעשות את כל עבודת קרבנות המילואים, וכפי שנאמר בפרשת תצוה (שמות כט), הרי משה היה צריך בעצמו לקחת את הדם. ואם כן, כשם שביום הכיפורים היה הכהן הגדול שוחט רק רוב הסימנים, כדי שיוכל לקבל את הדם, כך גם בקרבנות אלו - פר החטאת ואיל ראשון - שבהם משה עצמו היה צריך לקבל את הדם, שחט משה רוב הסימנים [ואף שביום הכיפורים מירק אחר שחיטה על ידו, אין זה אלא מדרבנן]. לעומת זאת באיל השני, שהיה צריך לזרוק מדמו לא רק על המזבח, כמו בפר ובאיל הראשון, אלא היה צריך גם לתת מדמו על תנוך אוזן אהרן ועל בוהן ידו ורגל והימנית, וכן על תנוך אוזן בני אהרן ועל ידם ורגלם הימנית - שם אדרבה, צריך היה הרבה דם, ולכן באיל השני שחט את שני הסימנים, ולא הסתפק ברובן. זאת נרמז בטעם השלשלת - לומר שכאן, שלא כמו בקרבנות הקודמים, המשיך משה בשחיטה עד הסוף וגמר את שני הסימנים, ולא רק רובן!

(כמוצא שלל רב - ויקרא ח יד)

077-2222-666 או *4992
קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הדף היומי בהלכה

האם יכול אדם לצאת ידי חובת קריאת המגילה משני בעלי קריאה כאחד?

ישנו כלל האמור בנוגע לקריאת התורה וכדומה: "תרי קלי לא משתמעי", ובלשון הקודש: שני קולות אינם נשמעים. והיינו, שלא ניתן לשמוע כראוי קול הנשמע בצוותא עם קול אחר; אך בנוגע לתקיעת שופר, ומצוות נוספות, לא נאמר כלל זה, משום שיש בהן חביבות מיוחדת, אם משום שחיובן הוא פעם אחת בשנה, ואם מסיבה אחרת, ולרוב חביבותן, יש באפשרות השומע לרכז את שמיעתו בקול אחד מתוך שני הקולות ולקיים בו את המצוה.

ויש אומרים שבמצוות אלו, יכול השומע לכוון לשמיעת שני הקולות כאחד, ולצאת בשניהם יחד; ויש אומרים שאינו יכול אלא לרכז את שמיעתו באחד מהקולות, אך לא בשניהם, ולדעתם, אם התכוון לשמוע את שני הקולות, לא יצא ידי חובה אפילו באחד מהם. ויש להחמיר כדעה השנייה.

[שו"ע תקפח, ג, משנ"ב יא, וביה"ל ד"ה ואם; ביאורים ומוספים דרשו, 14]

הדף היומי בהלכה

מדוע אין יוצאים ידי חובה בשמיעת כל חלקי התקיעות כאחת?

מן הדין, צריך כל אדם לשמוע בראש השנה שלושים קולות של שופר, דהיינו, שלוש פעמים את עשרת הקולות המרכיבים את שלושת ה'סדרים': תקיעה שברים תרועה תקיעה, תקיעה שברים תקיעה, תקיעה תרועה תקיעה.

ואם שמע את כל שלושים הקולות בבת אחת ממספר רב של 'בעלי תקיעה' - לא יצא ידי חובתו, משום שלא שמע את ה'תקיעות' במקום הראוי להן, לפני ה'שברים' וה'תרועות' ולאחריהם. אולם, יצא לפחות ידי חובת קול ה'תקיעה' הראשונה הנדרשת לתקיעות. ויש אומרים שלא יצא אף ידי חובת התקיעה הראשונה; אם משום שהקדים יותר מ'תקיעה' אחת ל'שברים תרועה', שהרי בשמיעת כל הסדרים כאחת שמע שש 'תקיעות'; או משום שהחפץ לשמוע שני קולות יחד, אינו שומע אף אחד מהם כראוי (ראה לעיל).

[שו"ע תקפח, ג, משנ"ב ט, ושעה"צ יט; וראה שם, יח]

הדף היומי בהלכה

האם ניתן לצאת ידי חובה בשמיעת כל סדרי התקיעות כאחת?

בהמשך לאמור: השומע את סדרי התקיעות בבת אחת ממספר תוקעים, דהיינו שכל אחד מהם תקע סדר שלם של תקיעה שברים תרועה תקיעה, וכיוצא בזה; כך ששמע תקיעה לפני כל 'שברים' ו'תרועה' ולאחריהם - לפי הדעה הראשונה הנזכרת לעיל, שבתקיעת שופר יכול לכוון את שמיעתו לשני הקולות, יצא ידי חובה; ובתנאי, שכל התוקעים תקעו בשווה, כלומר, שלא האריך אף אחד מהם יותר מחבירו בתקיעה, או בשברים, או בתרועה, יותר מחבירו, שהרי אם האריך אחד מהם יותר מחבירו, אזי סופו של הקול הארוך יותר, פוסל את ה'סדר' של הקולות שהשמיע זה שקיצר יותר, שהרי נכנס ביניהם קול שאינו מתאים.

ולפי הדעה השניה האמורה לעיל, שלא ניתן לשמוע את שני הקולות יחד, לא יצא ידי חובה בתקיעות אלו; וכאמור, יש להחמיר כדעה זו.

[משנ"ב תקפח, יא, ושעה"צ כב]

תמצית שיעור 'הדף היומי בהלכה'

מדוע בשופר אין בעיה של 'תרי קלי לא משתמעי'? | ומה הדין אם אחד תקע בשופר ואחד תקע בו זמנית בחצוצרה?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה' [משנ"ב חלק ו', סימן תקפ"ח סעיף ג']

שמיעת תקיעות מג' אנשים בבת אחת

שלושה אנשים שתקעו את שלושת התקיעות בבת אחת, דהיינו, אחד תקע תקיעה, השני תקע תרועה, והשלישי תקיעה, השומע לא יצא ידי חובה, כיוון שצריך לשמוע תקיעה פשוטה לפני התרועה, ותקיעה פשוטה אחרי התרועה, וכאן, שלושת התקיעות היו בבת אחת, כך שאין כאן פשוטה לפניה ולאחריה, וצריך להוסיף ולבאר, שבשופר אומרים 'תרי קלי משתמעי', כיוון שזו מצוה הבאה מזמן לזמן, ולכן זה נחשב כמו שהוא באמת שמע את כל התקיעות.

יש מי שאומר, שבתקיעה הראשונה יצא ידי חובה, ומה שלא יצא ידי חובת התרועה, הוא כיוון שצריך שלפני התרועה תהיה תקיעה, וישלים ח' תקיעות נוספות.

אחד תקע בשופר ואחד בחצוצרה

שני אנשים שתקעו בשופר את כל התקיעות, ואפילו אחד תקע בשופר ואחד תקע בחצוצרות שהם קולות משונים, יצא ידי חובה, ואין בזה בעיה של 'תרי קלי לא משתמעי', כיוון שזו מצוה הבאה מזמן לזמן והיא חביבה, ואדם נותן דעתו על השופר ויוצא ידי חובה.

שלושה שתקעו יחד תשר"ת

שלושה בני אדם שתקעו בבת אחת תשר"ת ותש"ת, יצא ידי חובה ואין בזה בעיה של 'תרי קלי לא משתמעי', משום ששופר הוא מצוה חביבה, וכן אין בעיה של פשוטה לפניה ולאחריה, שהרי היה כאן פשוטה לפניה ולאחריה, ויצא ידי חובה.

לשיטת יש מחמירים, אמנם תרי קלי משתמעי, אבל רק לעניין זה שהוא יוצא ידי חובת תקיעה אחת מהם, אבל לא אומרים שתרי קלי משתמעי ויוצא ידי חובת שתי הקולות, ולכן יוצאים רק ידי חובת סדר אחד ולא ידי חובת כל הסדרים, דהיינו, רק ידי חובת שלוש קולות ולא ידי חובת תשע קולות, ובביאור הלכה מעלה צד, שאם אותו אדם כיוון לצאת ידי חובת כל התשע קולות, לא יצא אפילו באחת מהם, כיוון שלא יכול לצאת ידי חובת כל הקולות.

אתמול למדנו

* בתקופה מסוימת גזרו הגויים שלא לתקוע בשופר, ובמשך הבוקר של ראש השנה עקבו אחר היהודים, ולכן תיקנו חכמי אותו הדור לתקוע בתפילת מוסף; ותקנה זו נותרה בעינה אף לאחר ביטול הגזירה, מחשש שתתחדש.
* במקומות רבים, ואף במקומות שבהם התפללו גדולי ישראל, נהגו לאכול מעט לאחר תפילת שחרית בימי ראש השנה, לפני תקיעת שופר. ויש שהחמירו בדבר.
* קיום המצוות הוא עבודת השי"ת, והעבודה במקום שאינו נקי, היא דרך בזיון; אך יש שהוכיחו ממקורות שונים, שאין איסור בקיום מצוה במקום שאינו נקי.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לשטוף ידיים בסבון בתשעת הימים?

מנהג ישראל מימות עולם, שלא לרחוץ במים חמים בשבוע שחל בו תשעה באב. ויש שנהגו להחמיר בכך כבר מראש חודש אב; וכן מנהג בני אשכנז.

וכמו כן, מנהג בני אשכנז כבר מימות הראשונים, שלא לרחוץ אפילו במים קרים, אך אף למנהג זה, מותר לרחוץ את הפנים, הידיים והרגליים, במים קרים. ונחלקו פוסקי זמננו בנוגע לשֹׁעַר הזקן, אם הוא נחשב כחלק מהפנים לענין זה; וכן נחלקו בנוגע לאזור הנחשב כיד ורגל לענין זה. וכן נחלקו אם מותר להשתמש בסבון בשעת רחיצת מקומות אלו.

ורחיצה לצורך רפואה - כגון למניעת זיהום - או לצורך מצוה, מוּתרת אף במים חמים; אך בתשעה באב, יש להימנע מכך.

[שו"ע תקנא, טז, משנ"ב צב רצד, שעה"צ צד, וביה"ל ד"ה ולצורך; ביאורים ומוספים דרשו, 110]

הלוח היומי

א' בסיון | רבי מאיר ב"ר שמואל הלוי הורוביץ זצ"ל, אב"ד טיקטין

ביום זה בשנת ב' אלפים תמ"ט, באו בנ"י מרפידים למדבר/הר סיני כדי לקבל את התורה למרגלות ההר.
בפרעות מסעי הצלב בשנת ד' אלפים תתנ"ו, שבוע לאחר שהחלו הפרעות בקהילת וורמייזא בהרס, ביזה וחורבן בתי הכנסת וכו', החל הטבח הנורא ביהודי העיר הי"ד, ובמהלכו נהרגו עקה"ש ולא המירו דתם כ- 800 יהודי העיר הי"ד. (כמופיע בקינת "מי יתן ראשי מים").

יארצייט:

תק"ג: רבי מאיר ב"ר שמואל הלוי הורוביץ זצ"ל, אב"ד טיקטין.
תרע"ג: רבי יוסף אהרן ב"ר אליעזר זאב ראבין זצ"ל, מבוטשעטש, (המכונה הבעש"ט הקטן), בעל יד יוסף.
תרפ"ח: רבי אליעזר דוד ב"ר עמרם גרינוולד זצ"ל, רבם ור"י של קהילות צעהלים, וישווא וסאטמר, בעל קרן לדוד.
תרפ"ח: רבי אברהם מנחם מנדל ב"ר מאיר שטיינברג זצ"ל, אב"ד ברודי, בעל מחזה אברהם ועוד.
תרצ"ה: רבי שמשון ב"ר ישראל מנחם ברסקי זצ"ל, מחשובי המשפיעים בברסלב.
תש"ז: רבי מרדכי ב"ר שלמה דב שפירא זצ"ל, אב"ד קאמינקא.
תש"ח: רבי אליעזר ליפא ב"ר חיים יעקב ביק זצ"ל, אב"ד מאהליב ומעז'בוז'.
תש"ס: רבי אהרן יחיאל ב"ר דוד לייפר זצ"ל, מנדבורנא-באניה-צפת.

לשמוע ולהשמיע

ברכב, בבית, ובכל מקום...

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

- פרשת השבוע מפי מיטב המרצים
- חדשות 'דרשו' ועדכונים
- מידע לנבחני 'דרשו'
- 'גישמאק בלימוד'
- הרצאות על מתיקות התורה
- שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'
- הרצאות לחגים ומועדים
- תוכניות מיוחדות
- שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

MAKOVER

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מ"ה לעומר

בכמה אתה מוכר שנה אחת מחייך?

כתב ה"פלא יועץ": אם יאמרו לאדם, בכמה אתה מוכר שנה אחת מחייך, או אפילו יום אחד, ואפילו שעה אחת, אם יתנו לו כסף וזהב, בוז יבוז להם. ואיך הוא נותן חייו בחינם ומוציאם לבטלה... היש סכלות גדול מזה?! מי האיש החפץ חיים יחוס על כל רגע מחייו מלהוציאו לבטלה, יותר מאשר יחוס על כסף וזהב רב.

(פלא יועץ - ערך חיים)

נשתדל לנצל כל רגע מימי חיינו, נייקר את זמננו ונחוס עליו יותר מאשר אנו חסים על כספנו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' **4992*** או **077-2222-666**

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il